

~Удосконалення законодавства Республіки Білорусь щодо захисту жертв від домашнього агресора~

Федоровська Н.В., старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем громадської безпеки навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки, психологічної служби та Національної гвардії України Національної академії внутрішніх справ

В Білорусії домашнє насильство є найбільш поширеним видом насильства на гендерному рівні. Щорічно в країні реєструється понад 2000 злочинів, вчинених у побуті. Щодня до органів внутрішніх справ надходить близько 500 повідомлень про факти сімейно-побутових конфліктів, з яких понад 70% є випадки домашнього насильства щодо жінок і дітей. Так, за 2014 рік «в побуті» було вчинено 41 738 адміністративних правопорушень [1]. У той же час, значна кількість випадків насильства не фіксується, оскільки багато жінок або схильні миритися з його проявами, або воліють шукати рішення, не звертаючись із заявами до офіційних органів. Тому більшість кривдників залишаються безкарними.

Збільшення зареєстрованих випадків обумовлене удосконаленням системи обліку випадків насильства в родині. До статистики внесено правопорушення, пов'язані з нанесенням побоїв, фізичних або психічних страждань, вчинених стосовно члена сім'ї, а також злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності.

За даними дослідження з оцінки ситуації в сфері домашнього насильства в Республіці Білорусь, проведеного «Дослідним приватним унітарним підприємством «Новак»» для Фонду ООН в області народонаселення (ЮНФПА) в Білорусії в 2014 році, прояв насильства хоча б один раз випробували 77,3% жінок і 76,7% чоловіків. 76,2% жінок і 75,6% чоловіків зазнавали психологічне насильства у власній родині. 31,6% жінок і 24,8% чоловіків піддавалися

фізичному насильству з боку своїх близьких, 36,5% жінок і 27,9% чоловіків – економічному, 18,4% жінок і 11,9% чоловіків – сексуальному [2].

З 16 квітня 2014 року в Білорусії діє новий метод протидії насильству в сім'ї, **захисний припис**. Це головна новація закону «Про основи діяльності по профілактиці правопорушень», який містить ряд значущих нововведень щодо попередження насильства в сім'ї. Так, за рішенням органів внутрішніх справ домашнього агресора можуть зобов'язати тимчасово покинути спільне з постраждалою стороною житлове приміщення на термін від 3 до 30 діб.

Захисний припис забороняє домашньому тиранові:

- розпоряджатися спільною власністю;
- з'ясовувати місце перебування своїх жертв;
- відвідувати місця їх знаходження;
- спілкуватися з постраждалими, в тому числі по телефону і з використанням інтернету [3].

Захисний припис виноситься тому, хто вчиняє адміністративне правопорушення в сфері сімейно-побутових відносин повторно протягом року. Після першого правопорушення агресорові буде оголошено офіційне попередження. Друге правопорушення протягом року є підставою для винесення захисного припису.

Існує два напрями дії захисного припису:

1. Жертва сімейного насильства (у більшості це, як відомо, жінки) за своєю ініціативою залишає власне житло, їде одна або з дитиною до родичів, друзів, звертається до спеціального центру, для перебування у «кризовій кімнаті».

У цьому випадку захисним приписом агресору забороняється робити спроби з'ясовувати місце перебування постраждалих від його дій; забороняється відвідувати місця перебування і перебування своїх жертв; забороняється спілкуватися з ними, в тому числі по телефону та інтернету

2. У разі, коли жертва сімейного насильства не має можливості покинути своє помешкання відповідно захисний припис (з письмової згоди повнолітньої

потерпілого) зобов'язує сімейного терориста тимчасово залишити загальне житлове приміщення і накладає заборону розпоряджатися спільною сумісною власністю.

Захисний припис виноситься особі у письмовій формі керівником органу внутрішніх справ або його заступником у триденний термін з моменту отримання постанови про накладення адміністративного стягнення за правопорушення, передбачене ст. 9.1, 9.3, 17.1 Кодексу Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення, вчинене по відношенню до члена сім'ї [4].

Дія захисного припису може бути припинена за заявою постраждалого від насильства в сім'ї.

Серед позитивних тенденцій, зазначимо, що основна кількість злочинів не є суспільно небезпечними. Це ті випадки, при яких співробітники правоохоронних органів виявляють насильство на ранній стадії, завдяки тому, що вони працюють в рамках нового закону «Про засади діяльності по профілактиці правопорушень».

Зокрема, законом передбачено підготовку і перепідготовку фахівців МВС Білорусії, тому вже з 2014-2015 начального року співробітники органів внутрішніх справ проходять підвищення кваліфікації з протидії злочинів у побуті [5].

Список використаних джерел:

1. Офиц. сайт МВД Республики Беларусь. – Режим доступу: <http://mvd.gov.by/ru/main.aspx?guid=15151>
2. Офиц. сайт МВД Республики Беларусь. – Режим доступу: <http://mvd.gov.by/ru/main.aspx?guid=15311>
3. Новости Беларуси. – Режим доступу: http://www.belta.by/ru/person/comments/Oleg-Karazej_i_0000514983.html
4. Офиц. сайт Гендерные перспективы. – Режим доступу: http://www.genderperspectives.by/domestic_violence/legislation/v_ot_noshenii_semejnih_agressor/
5. Офиц. сайт Гендерные перспективы. – Режим доступу: http://www.genderperspectives.by/domestic_violence/legislation/mvd_iniciiruet_vvedenie_aresta/